

DELOVANJE OŠTO TOLMIN

Podpolkovnik VITO BERGINC

ZGODOVINSKI PRELET DOGODKOV

- 1987
- Izide 57. številka Nove revije za slovenski nacionalni program.
- 1988
- GŠ JLA se brez vednosti predsedstva RS preimenuje v GŠ OS SFRJ (generalštab oboroženih sil).
- 31. maja slovenska SDV aretira Janeza Janšo, varnostna služba JLA pa Ivana Borštnerja. Čez nekaj dni prostost odvzamejo še Davidu Tasiću in Francu Zavrlu.
- Povod – strogo zaupen vojaški dokument.
- 1989
- januarja so z odlokom predsedstva SFRJ v JLA namesto armad, divizij in polkov ustanovljena vojaška območja. Ljubljanska armada je vključena v 5. vojaško območje s sedežem v Zagrebu.

- 15. maja RŠTO izda pisni ukaz, da morajo OŠTO predati vso oborožitev v objekte JLA.
- 17. in 18. maja OŠTO Tolmin preda oborožitev iz OM Bovec in OM Kobarid v vojašnico Tolmin.
- 23. avgusta Tone Krkovič in Vinko Beznik v Kočevju republiškima sekretarjema Janezu Janši in Igorju Bavčarju predstavita osnutek organizacijskega načrta MSNZ (Manevrska struktura narodne zaščite).*
- 6. septembra načelnik MSNZ RS Tone Krkovič seznani Draga Vidriha o situaciji v Sloveniji in ga imenuje za načelnika MSNZ Severnoprimske
- 18. septembra Drago Vidrih o delu MSNZ seznani Vita Berginca in ga imenuje za občinskega načelnika MSNZ za tolminsko.

PONOVNO OBOROŽEVANJE

- V Občini Tolmin se organizira MSNZ v katero so vključeni vsi člani OŠTO in zunanji sodelavci, ter predstavnik milice in iz vojašnice Tolmin zaupni sodelavec
- Iz skladišč TO v vojašnici Tolmin pričnemo naskrivaj izvzemati naše orožje. Glede na število orožja formiramo enote na novih mobilizacijskih zbirališčih. Orožje skladiščimo pri zaupnih kmetih na podeželju
- 28. septembra Predsedstvo RS imenuje majorja Janeza Slaparja za vršilca dolžnosti načelnika novega RŠTO (Republiški štab teritorialne obrambe). Tega dne smo vsi poveljniki OŠTO in PŠTO Slovenije prisostvovali imenovanju.

OBOROŽEVANJE

- V petek, 21. decembra Sekretariat za LO dobi pisno dovoljenje, da lahko izvzame njihovo oborožitev iz skladišča JLA. OŠTO Tolmin in Sekretariat za LO s pomočjo dežurnega podčastnika Iztoka Seliča iz skladišč TO v vojašnici izpeljejo skoraj vso oborožitev in strelivo TO in celotno oborožitev LO. Ostali oficirski kader vojašnice je bil v Kranju na poveljstvu planinske brigade na praznovanju dneva JLA.
- Takoj v naslednjih dneh smo ga disperzirali v tajna skladišča na mobilizacijska zbirališča formiranih enot. Tu so bila skladišča pripravljena že predhodno, dogovorjeno z zaupnimi ljudmi, ki so bili tudi člani organizacije MSNZ.

- 23. decembra poteka plebiscit o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije
- 26. decembra Slovenska skupščina razglasi rezultate plebiscita 23. decembra. Udeležba je 93.2 % od tega je za samostojno in neodvisno Slovenijo glasovalo 88.5%.

»Da najprej je potrebna ljubezen, ki je vsako uro pripravljena dvigniti roko v bran, nato šele prideta do veljave razsodna misel in orožje«.

Ciril Kosmač

Prebivalci Slovenije,

Z odločitvijo Zveznega izvršnega sveta in v skladu z ustavnimi pooblastili, Zvezni sekretariat za notranje zadeve in enote Jugoslovanske ljudske armade prevzemajo nadzor nad državno mejo.

Ta korak je izsiljen. Neposredno so ogroženi teritorialna integriteta Jugoslavije, mir in varnost prebivalcev in izvrševanje mednarodnih obvez, ki jih ima SFRJ.

Prebivalci Slovenije,

Ostanite doma in na svojih delovnih mestih. Ne dovolite da vas zlorablajo zoper vaših življenjskih interesov.

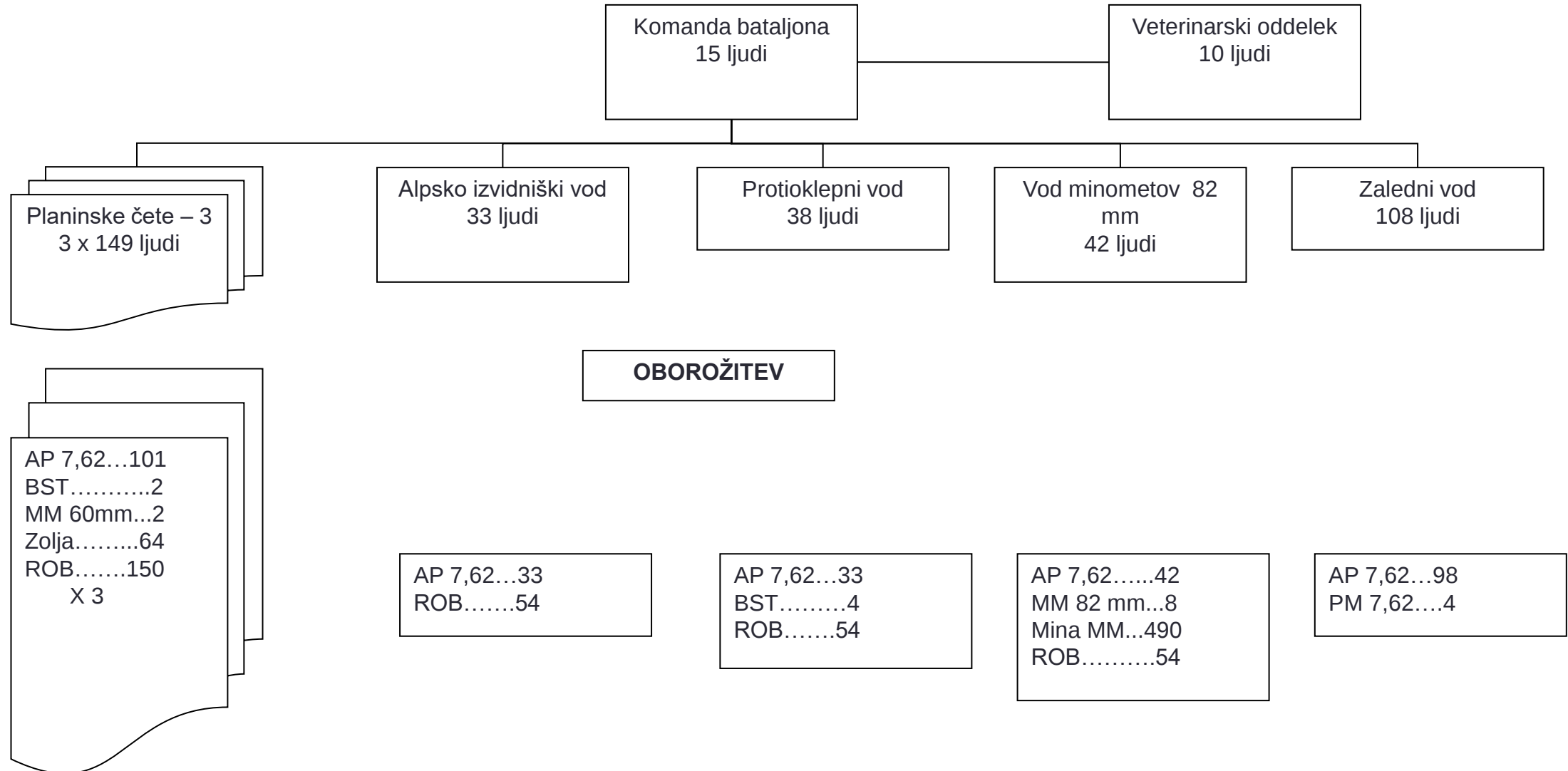
Vabimo vas na mir in sodelovanje!

Enote Zveznega sekretariata za notranje zadeve in JLA bodo svoje naloge izvrševale dosledno in energično.

Vsak odpor bo zlomljen.

1. PLANINSKI BATALJON (Tolmin)
(v sestavi 345. planinske brigade Kranj)
Po formaciji 693 ljudi
Na dan 26.6.1991 cca 335 ljudi

62. GRANIČNI BATALJON (Tolmin)
(v sestavi 5. vojaškega področja Zagreb)
Po formaciji 557 ljudi
Na dan 26.6.1991 cca 425 ljudi

Komanda bataljona
10 ljudi

1. granična četa
cca 120 ljudi

STRAŽNICE:

- LIVEK
- STARO SELO
- BREGINJ
- ZASLAP
- LOG POD MANGRTOM

2. granična četa
cca 100 ljudi

STRAŽNICE:

- BRITOF
- KAMBREŠKO
- VOGRINKA
- LIVŠKE RAVNE

3. učna četa

- učni vod X 3
 - vod za intervencije
- cca 150 ljudi

Vod za zveze
17 ljudi

Zaledni vod
27 ljudi

OBOROŽITEV

AP 7,62.....135
PM 7,62 mm....40
BST 82 mm.....2
Zolja.....80
ROB.....300
Eksploziv TNT...3200 kg

AP 7,62.....110
PM 7,62 mm....32
BST 82 mm.....2
Zolja.....64
ROB.....160
Eksploziv TNT...700 kg

AP 7,62.....112
PM 7,62 mm..42
OSA.....6
Zolja.....16

AP 7,62.....17

AP 7,62...27

OBČINSKI ŠTAB TO TOLMIN (OŠTO)

23 ljudi
major Vito Berginc

PRIŠTABNE ENOTE

ZAŠČITNI VOD
22 ljudi
por. Danijel Oblak

ODDELEK ZA ZVEZE
10 ljudi
por. Bojan Žagar

ZALEDNI VOD
29 ljudi
zast. Metod Rutar

OPERATIVNE ENOTE

**94.VOD TO
TOLMIN**
29 ljudi

**86.ČETA TO
ŠENTVIŠKA GORA**
94 ljudi
kap.l.r. Vojko Rutar

**87.ČETA TO
BOVEC**
94 ljudi
kap. Joško Hrovat

70.ODRED TO
398 ljudi
kap.l.r. Maks Jan

**140. DIVERZANTSKI ODRED
TO**
87 ljudi
kap. Zdravko Likar

**631. ČETA ZA POSEBNE
NAMENE**
88 ljudi
kap. Radko Podgornik

SPECIALNE ENOTE

**182. PROTIDIVERZANTSKI VOD
TO TOLMIN**
25 ljudi
por. Marko Krivec

**183. PROTIDIVERZANTSKI VOD
TO KOBARID**
25 ljudi
por. Miran Finc

**25. ALPSKI IZVIDNIŠKI VOD
TO
TOLMIN**
27 ljudi
kap. Iztok Koren

**26. ALPSKI IZVIDNIŠKI VOD
TO
BOVEC**
27 ljudi
kap. Iztok Mlekuž

- Vključena celotna stalna sestava TO;
- Organizacija tajnih skladišč in prilagoditev vojaških enot razpoložljivemu orožju;
- Izvoz orožja TO in SLO iz vojašnice Tolmin 21.12.1990;

NASLOV	GESLO	OPOMBA
1. DEAN JOŽE Ladra 39	HRUSKA	Rezervo strokiva 20 vse enote
2. Volarič Ivan Svino 7	SLIVA	Predhodno imel BERGUC ANĐEJ 5488T 17.183.780
3. KOKOŠIN SILVO Libušnje 16	JABOLKO	MES in strokiva 20 Vse enote
4. KLAVŽAR MARKO Bača pri Modreju 9	OREH	Predhodno imel SKOČER 2025 obm VRŠNO 46 870
5. VOLARIČ BOGDAN Selce 8	FIGA	20 25. ALIV
6. REJC MIRO Volarje 47	ANANAS	Kočne obrobne bombe 20 vse enote
7. KOKOŠIN MIRKO Drežnica 61	BANANA	20 240 Ppooled TO
8. KOREN FERDINAND Drež. Ravno 33	POMARANČA	Pov. 70. Od TO + 1 ceta
9. KUTIN Izidor Koseč 12	LIMONA	Rezerve strokiva nord 2 b/12 20 vse enote
10. KRIVEC IGNAC Ponikve 60	KAKI	20. 200. 200. Tolmin
11. PRAVICA GABRIJEL PEČINE 26	MANDARIN	20 rasto 66. 210 TO 8. 900
12. RAKUŠČEK MARKO Tolmin, Brežič 2A	BRESKVA	20 enote 100. 200
13. KRAGELJ METOD Čiglinj 31	MANDELJ	Pitohi in strokiva mobilizacije
14. SOVDAT PETER Kal Koritnica	ČESNJA	20 enote - 20. 210

und 2/0 BERGIC AVAREJ SHASTQ → (orojje je imela vrata na pravi
2/0 SKICIR JOZE Vrsine 46 → (slabije bit na Nostu na listi vrata
Zagoredni darčki 2 in 4 sto v pred (slabije bit na Nostu na listi vrata
romani iz leta 20. 6. 91 po formi je bila to orožje iz Vrsinega
kot spomniti (prelophani sta notepni bila prejetno v Zica pri Madroju).
pa sta upostleže imena spudaj pod rumen
2 roba naplase (eq, 4q).
Jr

STANJE V 63. Obm ŠTO TOLMIN PRED VOJNO

- Reorganizacija Občinskih štabov v Območne štabe TO – porušen sistem poveljevanja
- „Ponovno oboroževanje“ enot TO - zagotovljeno 581 kosov pušk, 438 kosov pištol in okoli 140.000 kosov različnega streliva
- 63. OŠTO z zaščitnim vodom, -oddelkom za zveze in zalednim vodom
- 70. pehotni odred TO poveljstvo in 1. pehotna četa TO
- 140. diverzantski odred TO
- 86. četo TO Šentviška Gora
- 182. protidiverzantski vod TO Tolmin
- 183. protidiverzantski vod TO Kobarid
- 25. alpsko-izvidniški vod Tolmin
- 26. alpsko-izvidniški vod Bovec

Pripravljeni načrti delovanja

- varovanje objektov posebnega pomena **B-2**
- odpiranje mejnih prehodov - načrt “**KAMEN**”
- ustanovitev centrov za sprejem prestopnikov iz JA - načrt “**JEZERO**”
- blokade vojašnic in stražnic JA (ovire)

Prvi dnevi osamosvajanja

- Formiranje in usposabljanje 631. čete TO
- Delna mobilizacija enot TO 24.6.1991
 - poveljstvo 63. Obm ŠTO in zaščitni vod
 - 182. PDivv - branjenje barikad v rajonu Tolmin - Volarje
 - 183. Pdivv - branjenje barikad v rajonu Kobarid - Robič
 - 2/140 Div Od TO - posredovanje v rajonu mejnega prehoda Robič
- aktiviranje načrta »JEZERO« enota – učna četa TO Idrija na Vojskem pripravi vse potrebno za sprejem prebežnikov iz JA.

Stanje 24. 06.1991 od 04 00 ure dalje

Objekti JLA

Poveljstvo
63. območnega
štaba TO

Množično izvidno
obveščevalna
ga dejavnost

Postaja milice

Oddelek
milice

1.planinski bataljon
in 62.Obmejni

jon

27.06.1991

- Izvajanje blokad vojašnice Tolmin in magistralne ceste Tolmin - Kobarid – Robič
- JA okrepi posadke na obmejnih stražnicah, blokade stražnic s strani enot TO
 - Staro Selo-Robič
 - Breginj
 - Učja
 - Log pod Mangrtom
 - Livek, Livške Ravne
- Izdani prvi ukazi o dovoljeni uporabi orožja

28.06.1991

- deblokada mednarodnega mejnega prehoda Robič
28.06.1991 ob 13.30
 - 2. vod 140. Div Od TO z nalogo zapreti cesto vas Robič - mejni prehod Robič in preprečiti umik vojakov JA v smeri stražnice Staro Selo.
 - 183. Pdivv - širše zavarovanje blokade v vasi Robič - MMP
 - 631. četa TO - blokada stražnice Staro Selo in širše zavarovanje v smeri Matajurja. Naloga enote je bila preprečiti intervencijo enot JA iz stražnice Staro Selo in preko Matajurja
 - 25. Aliv, 183. Pdivv - blokada ceste Robič - MMP

To je bil prvi mednarodni mejni prehod v Sloveniji, ki je bil po začetku vojne odprt za promet.

- predaja stražnice Livek 28.06.1991 ob 14.00

29.06.1991 do 02.07.1991

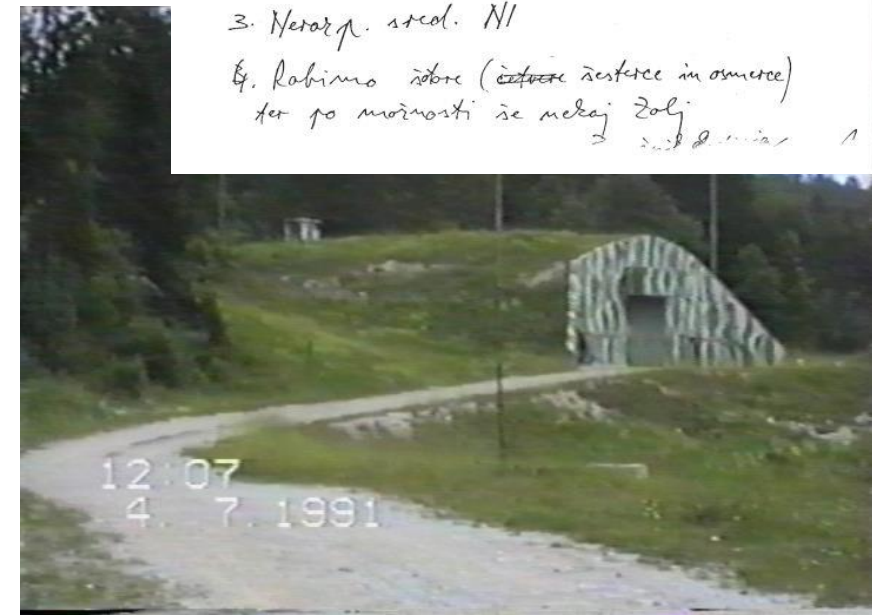
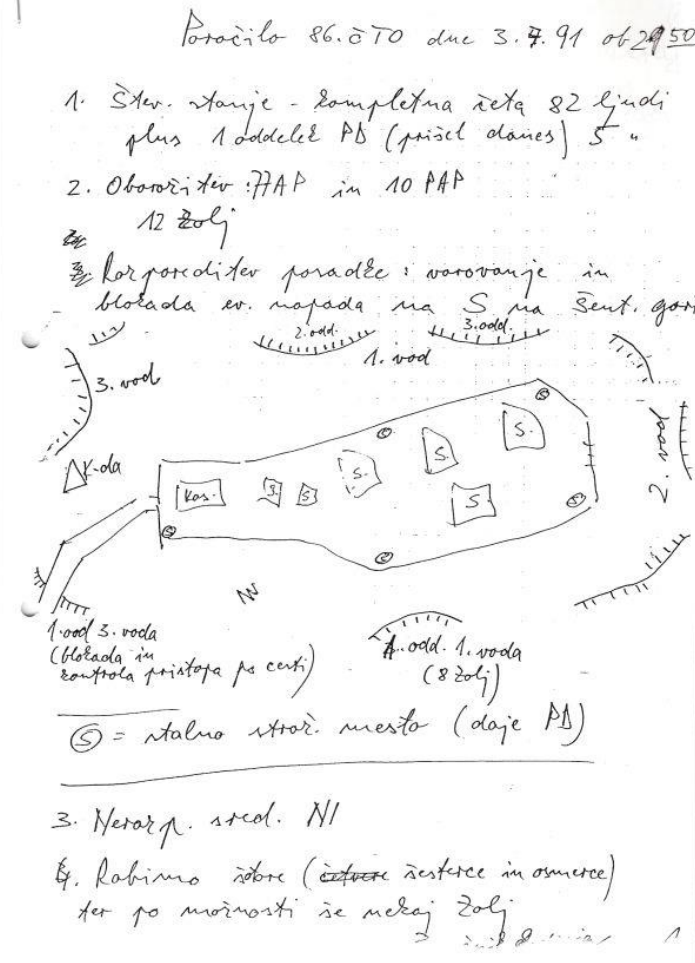
- Zavzeta je vojašnica v Bovcu (29.6.1991)
- Končana je mobilizacija 3. čete 70. Od. Njena naloga je varovanje vojašnice Bovec in blokada obmejne stražnice Učja.
- 30.06.1991 ob 15. uri je zavzeto skladišče Šentviška Gora.
- 01.07.1991 organizirana protizračna obramba skladišča Šentviška gora, letališča Bovec, Tolmin Kobarid
- Blokada karavle Staro Selo, Učja, Livške Ravne, Breginj in Log pod Mangrtom

Skladišče Šentviška gora 30.06.1991

- zajetih 24 vojakov in komandir (podporočnik) s kompletno osebno oborožitvijo,
- 5 urejenih skladišč raznega streliva raznih kalibrov in namenov, od tega tudi 1 skladišče last TO Tolmin. Po oceni je bilo v skladiščih skupaj cca 1.500 ton streliva,
- 2 garaži za kamione,
- kompletno postajo za pse čuvaje (skladišče s hrano, pesjaki, skupaj s štirimi psi,
- kasarno za cca 30 vojakov, opremljeno za samooskrbo, spalnice, kuhinja, rezervoarji, hladilnice, agregati.

Skladišče Šentviška gora	kos
raketa protiletalska S - 2 M	96
raketa za večcevni raketomet VMR 128 mm	5.600
raketa M 80 "OSA"	383
raketa " Maljutka"	920
raketomet " Zolja"	932
mina minometna MM 60 mm	7.170
mina minometna MM 82 mm	6.105
mina protitankovska PT - vsi modeli	3.272
mina protipehotna PP - vsi modeli	9.849
eksploziv TNT	19.200 kg
naboj 7,62 mm	1.752.605
naboj 7,9 mm	1.001.125
ročna bomba M 52 in M 75	28.630

ZD
Zdravstveni
dom
jon
K
Karavla

03.07.1991 do 18.10.1991

- Priprava in izvajanje načrta za oviranje (B-1 in B-2)
- Organizacija prijavnih služb za starešine JA pred kasarno v Tolminu;
- Blokada karav in vojašnic;
- Ukinjen zbirni center za prebegle v TO (14.07.1991);
- JA izvrši popoln umik svojih enot iz obmejnega pasu. (25.07.1991);
- TO prevzame kontrolo in varovanje meje RS na odseku TT 2359 Vevnica do kote 1115 Grad na Kolovratu ter stražnice po načrtu KAMEN4. (25.07.1991);

18. oktober

- Zadnji vojaki JA zapustijo Tolmin. Vojašnico Simona Gregorčiča predajo TO. 182. PDV prične z varovanjem vojašnice Tolmin;

VPOKLIC ENOT TERITORIALNE OBRAMBE (ČAS IN ŠTEVILO VOJAKOV)

ENOTA/DATUM	junij 1991							julij 1991																	
	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
OŠTO	9	9	9	10	14	14	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	6	6	6	6	6	6	6
zašč.vod	26	26	26	26	27	27	27	27	27	27	27	27	6			19	21	16	16	16	16	16	16	16	16
zal. vod	2	2	2	2	6	6	6	6	6	6	5	5	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
odd. zvez	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3
70. od					12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12						
1. četa					70	71	71	71	71	67	68	68	67	67	67	67	67	67	67						
2. četa									72	72	72	72	70	68	68	67	67	65	64	64	64				
3. četa						80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80									
140. DOdd																				29	29				
1. vod				25	25	25	25	25	25	25	25	24	23	23	23										
2. vod	21	21	21	21	21	21	21	21	21	19	19	19	19	19	19	19					19	19			
3. vod					16	16	16	16	14	14	14	14	14			35	35	35	35	35	35	35			
86. četa				72	83	92	92	92	91	96	96	96	96	96	96	96	96	95	95	95					
631. četa	68	68	68	68	68	68	68	68	68				75	75	75	75									
182. PDV	23	23	23	24	24	24	24	24	24	24	24							24	24	24	24				
183. PDV	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25							23	23	23	23				
25. Aliv				21	20	20	20	20	20	20	20	19	20	20	20							22			
26. Aliv				20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20					20	20				
Sam. vod				11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11								
87. četa																86	86	86	86	86	86	86	86	86	86
SKUPAJ	178	178	178	329	446	536	538	538	607	538	538	538	537	515	515	653	418	400	434	355	423	286	114	114	114

Analiza - slabe in dobre strani:

- Reorganizacija TO ni izvedena do konca.
- Dobri rezultati brez uporabe orožja.
- Pripravljenost obeh strani na pogajanja.
- Oficiri JA niso bili motivirani za izvedbo večjih akcij.
- Uniforme in oprema TO je bila enaka kot v JA.
- Pripravljenost enot TO za bojevanje samo v domačem kraju.
- Spoštovanje ukazov nadrejenih – samostojnost poveljnikov enot.

Analiza - slabe in dobre strani:

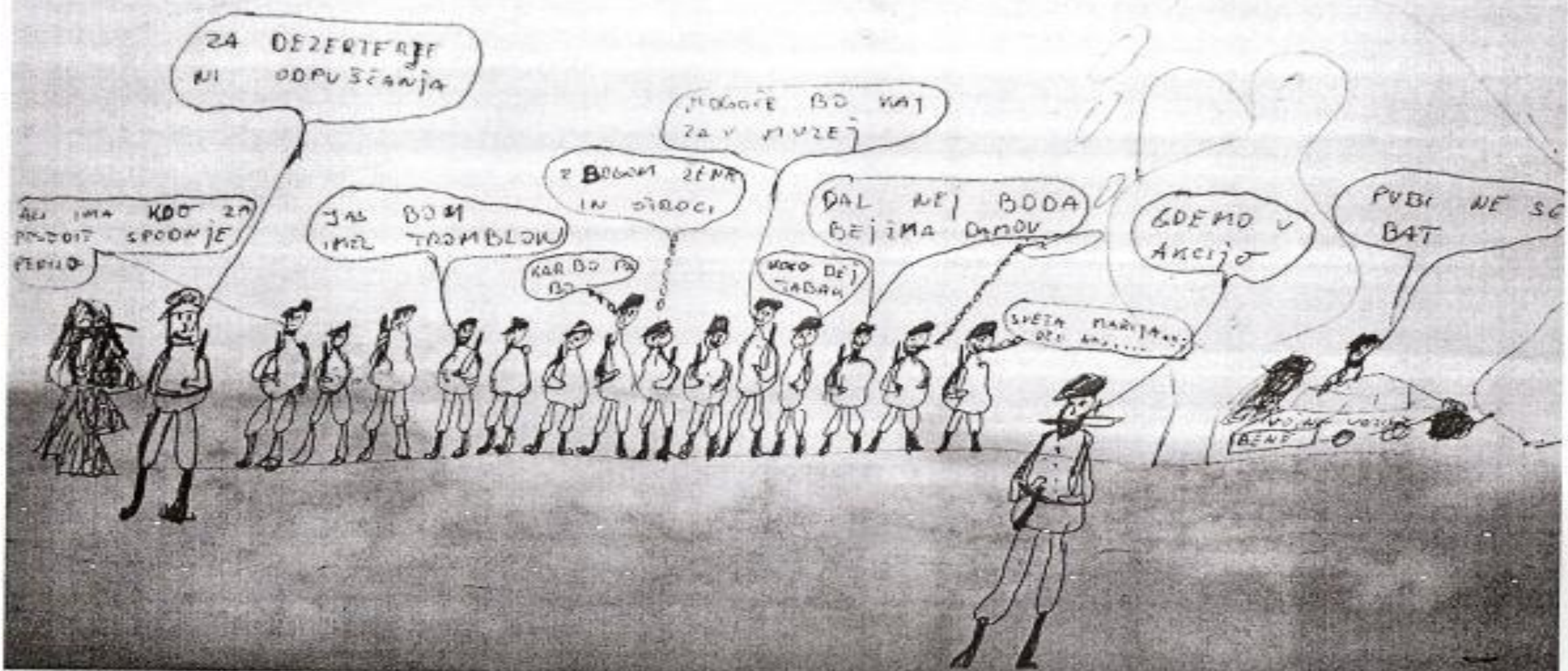
- Zelo dobro sodelovanje med občino, milico in TO.
- Realni načrti in naloge enot TO.
- Slaba oborožitev in oprema enot TO.
- Na služenje vojaškega roka v vojašnico Tolmin so prišli vojaki v začetku junija 1991
- Problem “prvega strela” pri pripadnikih TO.
- Nenačrtno postavljanje cestnih ovir.

ZAKLJUČEK

Enote Teritorialne obrambe 63. Obm ŠTO so v desetdnevni osamosvojitveni vojni dobro opravile vse zadane naloge. Že prve dni vojne so bili odprti vsi mejni prehodi z Italijo na področju občine Tolmin. Z zavzetjem skladišča Šentviška gora je TO prišla do velikih količin eksploziva in različnega streliva. Številčno stanje pripadnikov JA se je v desetih dneh zmanjšalo za več kot polovico:

- prebegnilo 293 vojakov JA
- zajetih 85 pripadnikov JA
- prestopilo 22 starešin in civilnih oseb zaposlenih v JA

»Da najprej je potrebna ljubezen,
ki je vsako uro pripravljena
dvigniti roko v bran, nato šele
prideta do veljave razsodna misel
in orožje«.

Ciril Kosmač